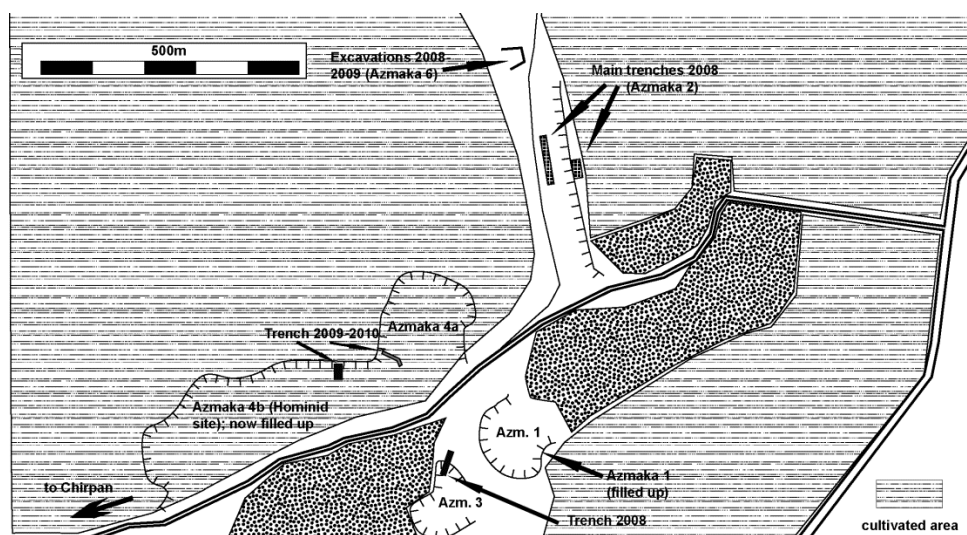

Находища на късномиоценска фауна “Азмака”, Чирпанско

Произход на името. Находищата са наименувани на местността Азмака, в която се намират (фиг. 1).

Местоположение. Намират се на югозапад от с. Рупките, Чирпанско.

Фиг. 1. Местоположение на геотопа, находище „Азмака-6“: схема на разположението на отделните находища. Координатите на отделните находища са в екселска таблица

Категория, клас и тип. Геотоп с научна стойност, клас палеонтоложки – фосилни находища на късномиоценска бозайна фауна. Възраст – късен миоцен, месин, зона MN13 по бозайници, между 7.28 и 7.2 млн.г.

Статут, територия и граници. Геотопът не притежава статут на защитен обект.

Исторически преглед. През 80-те години на миналия век, по време на работа на кариерата, Петър Попдимитров, бивш кмет на гр. Чирпан забелязва разкриващи се фосилни кости и започва системното им събиране, създавайки богата колекция. Той съобщава за находището на Николай Спасов, палеонтолог от Националния природонаучен музей-БАН. През 2007 г. Н. Спасов и Denis Geraads от парижкия музей по естествена история разглеждат колекцията на Попдимитров и намират в нея зъб на хоминид, описан по-късно като горен предкътник на *Graecopithecus freybergi* (вж. библиографията). Откриването на тази находка и ценността на останалите фосили от колекцията на П. Попдимитров (в момента в частния му палеонтологически музей – гр. Чирпан) дава основания за започване на палеонтологически разкопки от НПМ-БАН, водещи до нови открития и анализи, прецизиращи възрастта на находищата „Азмака“.

Геоложка обстановка. Находищата се намират в Горнотракийската низина, в

негативна структура, оформена от неогенски тектонски движения, запълнена с флувиалните наслаги на Ахматовската свита. Основата на свитата се разкрива в изоставената кариера в местността Азмака. Изградена е от последователности от 6 цикъла, изразени в алтернация на по-груби и фини алувиални наслаги, отложени в руслото на т.н. сплетени реки, които постепенно стават по-фини в горната част на разреза.

Геоконсервационна характеристика. Геотопът е обект със световна научна стойност, представляващ находища на фосилни бозайници. В находищата са открити останки и на предполагаемия най-ранен хоминин - *Graecopithecus freybergi*.

Списък на фауната (по Spassov et al., 2012):

Находища Азмака (AZM):	AZM 1-4	AZM 6
Таха:		
<i>Hystrix primigenia</i>		+
<i>Graecopithecus freybergi</i>	+	+
<i>Mesopithecus pentelicus</i>		+
<i>Proboscidea</i> indet.		+
<i>Deinotherium gigantissimum</i>	+	
<i>Choerolophodon pentelici</i>	+	
<i>Tetralophodon atticus</i>	+	
<i>Anancus</i> sp.	+	
<i>Hippotherium brachypus</i>	cf.	+
<i>Cremohipparion</i> cf. <i>mediterraneum</i>	+	+
<i>Cremohipparion matthewi</i>	cf.	+
<i>Ancylotherium</i> sp.		+
<i>Anisodon</i> sp.	+	
<i>Chilotherium</i> sp.		+
<i>Acerorhinus</i> sp.	+	
cf. <i>Ceratotherium</i> sp.	+	+
<i>Hyracoiodea</i> Gen.	+	
<i>Palaeotragus</i> sp.		+
<i>Bohlinia attica</i>	+	
<i>Helladotherium</i> sp.	+	+
<i>Dorcatherium</i> sp.	+	
<i>Cervidae</i> Gen.	+	+
(? <i>Pliocervus</i> - <i>Cervavitus</i>)		
<i>Microstonyx major</i>	cf.	+
<i>Gazella</i> sp.	+	+
cf. <i>Protoryx</i> sp.	+	
<i>Prostrepsiceros zitteli</i>	+	
<i>Prostrepsiceros</i> sp.	+	
<i>Protragelaphus</i> cf. <i>skouzesi</i>	+	
? <i>Miotragocerus</i> (P.) <i>gaudryi</i>	+	+
<i>Tragoportax</i> sp.	+	+
<i>Mustelidae</i> sp.	+	

<i>Adcrocuta eximia</i>	+	+
<i>Ictitherium</i> sp.	+	+
<i>Plioviverrops orbigny</i>		+
<i>Paramachaerodus</i> sp.		+
cf. <i>Metailurus major</i>		+
<i>Machairodus</i> sp.	+	+
<i>Testudo marmorum</i>	cf.	+
<i>Aves</i> indet.		+

Интерпретация. Находките са от няколко различни едновъзрастни находища, като в момента се работи само в последно откритото от екипа на НПМ-БАН находище – „Азмака-6“.

Околен ландшафт. Геотопът се намира в близост до с. Рупките, в източните склонове на бившата кариера, сред обработваеми площи. Склоновете на кариерата в повечето места вече са обрасли с тревиста и храстова растителност.

Културно и духовно значение. Няма данни за културни и исторически забележителности в района на находището. Находището, макар и косвено, има важно културно значение заради откриването на хоминин (представител на човешкото семейство).

Развлекателен потенциал. Геотопът е понижен участък в релефа, между обработваеми или заблатени участъци. Околностите са красиви, но пътят е черен и при дъжд е недостъпен с автомобил. Находището не е подходящо в момента за развиване на развлекателни дейности, които биха довели до компрометиране на научната му стойност.

Достъп и туристическа инфраструктура. Достъпът е по черен път през обработваемите площи. В гр. Чирпан има къщи за гости и хотел. В него се намира и частният музей на палеонтологическото находище „Азмака“ на П. Попдимитров, споменат по-горе. Но посещението от неспециалисти на находищата не е желателно, тъй като може да донесе за разрушаването им и загуба на ценна научна информация.

Експертна карта (количествена оценка).

Фиг. 2. Находище „Азмака-6“

Фиг. 3. Находище „Азмака-4“, снимка 2010 г.

Фиг. 4 Находище „Азмака-4“, снимка 2012 г.

Литература

- Böhme, M., Spassov, N., Ebner, M., Geraads, D., Hristova, L., Kirscher, U., Kötter, S., Linnemann, U., Prieto, J., Roussiakis, S., Theodorou, G., Uhlig, G., Winklhofer, M. 2017. Messinian age and savannah environment of the possible hominin *Graecopithecus* from Europe. PLoS ONE 12(5): e0177347. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0177347>
- Fuss J, Spassov N, Begun DR, Böhme M (2017) Potential hominin affinities of *Graecopithecus* from the Late Miocene of Europe. PLoS ONE 12(5): e0177127. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0177127>
- Spassov, N., Geraads, D. 2008. The Latest Prehumans of Europe: Discovery of a late Miocene Hominoid In Bulgaria of about 7 Ma. NEWS. A Monthly Bulletin about Science and Technologies. Bulgarian Academy of Sciences. No 2 (54): 2-4, Year VI, February, 2008. (in Bulgarian and English).
- Spassov N., Geraads D., Hristova L., Markov G. N., Merceron G., Tzankov Tz., Stoyanov K., Böhme M., Dimitrova A. 2012. A hominid tooth from Bulgaria: The last pre-human hominid of continental Europe. Journal of Human Evolution. 62, 1, 138-145. <https://doi.org/10.1016/j.jhevol.2011.10.008>